

Nå må vi bli normale

Taler

Kristen Skjeseth

Omstendigheter

Julepreken

- 1 Jul uten krig, - jul uten fiender i landet, - jul uten frykt, -jul med frihet, med seiersfred og seiersglede - det er norsk jul 1945.

På bordet dessuten mange gode ting vi har savnet i flere år.

5

Slik hadde vi det hver jul i de gode dager. Vi var vant til det. Det var blitt selvfølgelig og ikke noe å takke for.

- 10 Men nu opplever vi denne fredens og frihetens jul med fem mørke år som bakgrunn. Og vi skal nyte den med sanser og sjel og med stor takk i våre hjem.

I tilgift til alt dette har vi nu i Guds hus hørt det skjønneste budskap verden noensinne har fått; «Jeg forkynner Eder en stor glede som skal vederfares alt folket. Eder er idag en frelser født, som er Kristus, Herren i Davids stad.»

15

Ifjor i julen fortalte jeg at jeg fra en skrivende venn i Svolvær hadde fått et langt brev om Satan. Julaften iår fikk jeg atter et langt brev fra samme mann - denne gang ikke om Satan, men om Gud. I brevet står blant annet: «Jeg forstår dikteren som ønsker at han hadde tusen munner og tusen tunger i hver munn til
20 å takke ham som står bak det hele.»

Vi er ikke så rikelig utstyrt med tunger, men vi får bruke den tungen vi har til å si: Min sjel, lov Herren og glem ikke alle hans velgjerninger.

- 25 Koret har nettopp sunget: Lov Herren med basuner, lov Herren med cymbaler og citar.

Jeg frydet meg der jeg stod ved alteret og hørte sangen om tempelets
30 instrumenter, men jeg tenkte også: Slike instrumenter hører ikke med til våre
hjems løsøre. Så får vi heller prise Gud på den måten Jesus anbefaler: Med gode
gjerninger. Gud føler seg ikke snytt om vi erstatter cymbaler og basuner med
gode gjerninger - og citarspill til glede for dem som liker det.

35 Denne første normale jul skal vi forøvrig prøve atter å bli normale overfor Gud.
Det har vi ikke vært noen jul siden 1939.

Det normale overfor Gud er at du eller jeg, et lite menneske på jorden, med
kropp og sjel som har vanskelig for å bli helt enige - står blottendes alene overfor
40 den evige og hellige, som vet alle ting - også mine hemmeligheter - og har all
makt. Jeg står for ham alene uten noe å gjemme meg bak, med min fortid - det
vil si mine synder og min skyld, - med min nutid - det vil si mine plikter og mitt
ansvar, min vilje til det gode og min skrøpelige evne, - med min fremtid - det vil
si mine forhåpninger og bekymringer eller resignasjon, - og med min evighet -
45 det vil si mitt salige håp eller min angst.

Det er bare et slikt normalt menneske som bryr seg om julens budskap og tar
imot det med glede i et godt hjerte. Men det skal forkynnes for alt folket for at
alle skal høre det til fall eller oppreisning.

50

Nu har vi hatt unormale tider, og vi ble selv unormale.

Vårt land var hærtatt, vårt folk var i nød. Samfølelsen med folket ble meget
sterkere enn det personlige. Det nasjonale ble dominanten i vårt liv.

55

Vi søkte trøst og håp i vår nasjonale nød overalt og naturligvis i Guds ord. Der
var det meget å finne. Vi søkte trøst og håp også i juleevangeliet, og den som
leter han finner - også der.

60 Jeg ble overveldet av glede julaften 1941 da jeg selv hørte hva en annen hadde
funnet: «Barnet i krybben var sterkere enn keiser Augustus.» Ergo - tenkte jeg -
må vi seire over våre fiender.

Senere har jeg i julen til trøst og oppmuntring for dere gjentatt dette: Barnet i
65 krybben var sterkere enn keiser Augustus. Jeg regnet med at dere tenkte det som
det ikke var bra å si høyt: Ergo må vi seire over våre fiender.

Ifjor da jeg hadde fått det lange brev om Satan, varierte jeg temaet litt og sa:

70 Barnet i krybben er sterkere enn Satan. Og vi tenkte atter vårt, slik det passet oss best i vår nød.

Nu da vi ikke lenger har fiender i landet eller politiske motstandere som er farlige, er vi blitt så normale at vi skjønner det var hovmodig logikk vi drev med.

75 Det forutsetter at barnet i krybben stod på vår side i kampen. Det minner sterkt om det vi spottet hos våre fiender: «Gott mit uns,» på beltespennene.

Selv om vi bedrev hovmodig logikk, har vi seiret over våre fiender. Og nu skal denne sannhet som var oss til trøst og oppmuntring, gjøre oss normale overfor

80 Gud.

Denne sannhet gjelder nemlig også etter 8. mai 1945 og betyr noe ganske annet enn vi tenkte.

85 Barnet i krybben er sterkere enn de tre store som nu er dødsens redde for den oppfinnelse som bragte seier og fred før ventet: Atombomben.

Barnet i krybben er sterkere enn dem som har makten i de land som var okkupert og som nu er opptatt med oppgjør.

90

Barnet i krybben er også sterkere enn oss som ikke har noen makt og som derfor har så lett for å tro at vi ikke har noe ansvar.

Barnet i krybben betyr at vi har ansvar.

95

Vi lærte litt om ansvar på annen måte etter 8. mai. Da ble vi alle krevd til regnskap av jordiske myndigheter for vår holdning i krigstiden.

De store som ville erobre verden og regjere verden etter sin egen vilje uten
100 hensyn til Guds bud og Kristi ånd, slapp heller ikke unna. På nederlagets dag forstod de at de hadde ansvar. Flere av dem ville ikke stå til regnskap for jordiske dommere og ta dom av dem. De orket ikke å høre hva de hadde gjort. De valgte døden for egen hånd for å få litt utsettelse med oppgjør og dom. Men utsettelsen er kort - og dommen er ikke mildere hinsides sier skriften og Kristus.

105

Kristus sier at vi har ansvar ikke bare for jordiske myndigheter, men også for Gud og Kristus. Det er noen som også tenker på dette ansvar. Jeg har nylig fått et ulykkelig brev fra en som vet det. Det er fra en ukjent kvinne fra et for meg ukjent poststed. Hun skriver at hun ikke gruer for rettsoppgjøret, men det piner henne, «at jeg kunne gjøre dette mot min frelser.»

«Mot min frelser. Mot verdens frelser.» Der ligger vårt ansvar. Dette er dommen, at lyset er kommet til verden - men menneskene elsket mørket fremfor lyset, fordi deres gjerninger var onde.

De tre store som er voktere over atombombens hemmeligheter, kjenner vår frelser og har ansvar overfor ham.

De som driver med oppgjør i de forskjellige land - også i Norge - kjenner vår frelser, og har ansvar overfor ham.

Vi som holder isfront når det ikke lenger er behov for den som nødverge, kjenner vår frelser og har ansvar overfor ham.

Derfor skulle budskapet forkynnes for alt folket forat alle skulle høre det og få ansvar overfor Kristus.

Guds sønn kom til verden for å frelse oss, ikke fra jordiske fiender, men fra det onde som vil ha makten over oss, fra synden og Satan - som vi har lært.

Hva er så frelse?

Jeg blir frelst, når jeg blir så normal at jeg tar den eneste fornuftige konsekvens av denne evige sannhet: Barnet i krybben var sterkere enn keiser Augustus og er sterkere enn Satan. Den eneste fornuftige konsekvens er at jeg oppgir all motstand mot ham som er sterkere enn Satan og gir meg over til ham med alt jeg rår over og alt jeg befatter meg med.

Vi må bruke en annen logikk enn den vi brukte i krigstiden, nemlig denne: Barnet i krybben er sterkere enn Satan.

Ergo: Enten skal jeg seire sammen med Kristus eller lide nederlag sammen med Satan. Det kommer an på hvem jeg velger til min herre, og jeg kan ikke være

nøytral. Den som ikke er med meg er mot meg, sier Kristus. Satan nøyer seg med nøytralitet.

150 Vårt valg har betydning for vår evighet. Men også for denne verden kan det få veldig betydning.

155 Et lite tankeeksperiment: Om de tre store og deres folk og alle folk besluttet at atomkraften skal helliges Kristus, da kunne vi la frykten fare. Da ville atomkraften bli til velsignelse for folkene.

160 Et annet tankeeksperiment: Om de som har myndighet når det gjelder oppgjør, tok Kristus som rådgiver og fulgte hans råd ville ikke oppgjøret bli til ulykke for landet. Det eneste de som har ansvarsfølelse overfor oppgjøret er enige om, er at det kommer til å få skjebnesvangre og farlige følger for landet slik det nu drives.

Et tredje tankeeksperiment som gjelder hele folket: Om vi alle tok den eneste fornuftige konsekvens av den evige sannhet: Barnet i krybben er sterkere enn Satan, da ville det bli godt å leve i landet - for da kom Guds rike til oss.

165 Men noen må gjøre det forat vi skal holde helvete borte fra vårt land. Vår patriotisme, vår fedrelandskjærighet burde drive oss til å bli normale og ta imot Guds frelse og hellige Kristus som herre i våre hjerter.

Hvordan skjer så dette?

170

I et gammelt kristent land med folkekirke må vi gå frem som om der var to veier.

175 Barn og ungdom må lære hovedveien å kjenne, men de kan ikke selv gå den, fordi de mangler kunnskaper om seg selv og livet. Derfor kan de ikke skjønne seg på hovedveien.

Barn og ungdom må føres frem på en annen vei, som jeg nu vil kalle lillefingerveien.

180

Jeg kaller det så, fordi jeg det siste halve år har hørt flere enn før i hele mitt liv nevne et ord vi alle kjenner og vet noe om: «Når en viss mann får lillefingeren, tar han snart hele hånden.»

Dette ord har fått stor aktualitet i krigstiden, men det gjelder alltid, og vi har alle våre triste erfaringer.

Men gudskjelov går det på samme måten om vi gir Jesus lillefingeren, om vi for
190 hans skyld begynner med å gjøre gode gjerninger og forsake syndige ting.

Gir vi hinmannen lillefingeren, kjenner vi et indre ubehag som varslar oss om å stoppe. Gir vi Jesus lillefingeren, kjenner vi en indre glede som frister til gjentakelse og til å gi ham enda en finger og enda en og tilslutt hele hånden og
195 kanskje hjertet med. Det er mange som er kommet langt på denne veien.

Men stakkars oss om dette var hovedveien. Stakkars oss om Jesus hadde sagt: Den som er lydig mot meg, skal bli frelst. Gudskjelov har han sagt: Den som tror på meg skal bli frelst.

200

Guds frelse ved Kristus er ikke halvgjort gjerning. «Alt er gjort, Gud har gjort alt som gjøres skal.» «Det er fullbragt.»

Barnet i krybben ble det Guds lam som bar verdens synd. På Golgata ble verket
205 fullbragt, og som seierherre stod han opp fra de døde. Derfor går frelsens hovedvei om Golgata hvor jeg dømmes til døde i syndsforlatelsens skjærsild - og veien går videre til nådemøtet med den oppstandne, og jeg får den hellige ånds gave, og Kristus begynner å gjøre sin gode gjerning i meg og ved meg.

210 Dette er frelsens hovedvei fra begynnelsen, og ingen kan legge den om.

Hva denne frelse utretter får vi vite noe om i julen. Før vi fikk våre nye tekstbøker med tre tekstrekker, hørte den kristne menighet annen juledag hvert år lektien fra apostlenes gjerninger:

215

«Men Stefanus var full av tro og kraft og gjorde undergjerninger og store tegn blant folket.» Derefter følger beretningen om den første kristne martyr.

Mange har ganske sikkert undret seg over at vi i selve julen skulle serveres en
220 martyrhistorie. Det var liksom ikke høvelig julekost. Men de fromme fedre som i gammel tid har valgt teksten for de hellige dager, har visst hva de gjorde.

Første juledag har vi budskapet om frelseren som er født.

225

Annen juledag får vi høre om et menneske som har latt seg frelse.

Beretningen ender slik: «Han sa: Se jeg ser himlene åpne og menneskesønnen
stå ved Guds høyre hånd! Da skrek de med høy røst og holdt for sine ører og
stormet alle som en innpå ham og drev ham ut av byen og stenet ham, og
vidnene la sine klær av seg ved en ung manns føtter som het Saulus. Og de stenet
Stefanus mens han bad og sa: Herre Jesus ta imot min ånd! Og han falt på kne
og ropte med høy røst: Herre tilregn dem ikke denne synd! Og da han hadde
sagt dette, sov han inn.»

235

Dette var den første kristne martyr.

Stefanus var blitt en normal mann. Han var blitt Kristus lik og seiret over sine
fiender på Kristi vis.

240

Senere ble Saulus også normal, og han ble Paulus.

Burde ikke vi også prøve å bli normale?

Undertiden er det ikke noe annet som frister meg. Å Gud, la meg falle for denne
fristelse!

La oss atter høre engelens budskap: Se jeg forkynner Eder en stor glede som skal
vederfares alt folket. Eder er idag en frelser født, som er Kristus, Herren i Davids
stad! Amen.

250

Kilde

Skrifter og taler i utvalg, 1970, Oslo : Dreyers forlag

255

Emner Preken

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/na-ma-vi-bli-normale>

260